

PROTIKORUPČNÝ PROGRAM NÁRODNEJ DIAĽNIČNEJ SPOLOČNOSTI, A.S.

Uznesením vlády SR č. 585/2018 z 12. 12. 2018 bola schválená Protikorupčná politika SR na roky 2019 – 2023, so zámerom zlepšiť protikorupčnú prevenciu a boj proti korupcii. Národná diaľničná spoločnosť, a.s. v spolupráci s Ministerstvom dopravy a výstavby SR vypracovala Protikorupčný program, do ktorého implementovala priority a ciele schválené Vládou SR v záujme vytvárania a zdokonaľovania protikorupčných opatrení. V roku 2022 Národná diaľničná spoločnosť, a.s. svoj protikorupčný program aktualizovala vzhľadom na potrebu zapracovania identifikovaných rizík a prijatia nových opatrení.

Účel

Národná diaľničná spoločnosť, a.s. (ďalej aj ako „NDS“) sa zaviazala vykonávať obchodné aktivity a hospodáriť s verejnými prostriedkami čestne, bezúhonne, dôveryhodne a zodpovedne. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov a etických zásad obsiahnutých v Etickom kódexe NDS je našou prioritou. Zároveň vedíme našich zamestnancov pomocou týchto nástrojov k dosiahnutiu cieľa, ktorým je vnútorný mravný kódex, ako presvedčenie jednotlivca o hodnotách etiky, morálky a spravodlivosti. Naše interné predpisy pripravujeme tak, aby sme v čo najväčšej miere zabránili korupcii, sú v nich identifikované oblasti rizika korupcie, opatrenia na elimináciu, opatrenia legislatívneho charakteru a organizačné zložky zodpovedné za realizáciu týchto opatrení. V prípade, ak v priebehu platnosti interného predpisu vyplynú z praxe nové riziká, NDS aktualizuje interný predpis v súlade s navrhnutým opatrením na zamedzenie tohto rizika.

NDS na základe priorit a cieľov, ktoré sú obsahom tohto protikorupčného programu spolu so zohľadnením vývoja javov korupcie a vykonávaných kontrol sa zaväzuje vykonávať zmeny v procesoch a zmeny v interných predpisoch tak, aby boli odhalené riziká eliminované.

Tento protikorupčný program platí pre všetky orgány NDS a pre všetkých zamestnancov NDS a predstavuje orientačný základ na vypracovanie, monitoring a zdokonaľovanie protikorupčných opatrení.

Oboznamovanie a dohľad

Vedenie spoločnosti je povinné zabezpečiť aby zamestnanci boli dôkladne oboznámení s protikorupčným programom, etickým kódexom a internými predpismi, v ktorých sú identifikované riziká korupcie a zároveň zabezpečiť dodržiavanie opatrení na predchádzanie korupcie, ktoré sú obsiahnuté v interných predpisoch. Vedúci zamestnanci sú povinní upozorňovať podriadených zamestnancov na riziká, ktoré môžu vzniknúť pri výkone ich práce.

Dohľad nad týmto programom vykonáva odbor právny, úsek generálneho riaditeľa.

Zákaz korupcie

NDS v súvislosti so svojou činnosťou prísne zakazuje úplatky a korupciu akéhokoľvek druhu. Zamestnanci, ktorí sa dozvedia o prijatí alebo ponúknutí úplatku alebo inom korupčnom konaní sú povinní podať oznámenie o protispoločenskej činnosti v zmysle internej smernice ***Riešenie oznámení protispoločenskej činnosti a postup pri porušení etického kódexu v podmienkach Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s.***, a to nasledujúcim spôsobom:

- zaslaním vyplneného dotazníka umiestneného na web stránke NDS, (<https://ndsas.sk/pravne-informacie/protispolocenska-cinnost/formular-oznamenia>)
- poštou na adresu sídla NDS – Dúbravská cesta 14, 841 04 Bratislava, s uvedením na obálke - [NEOTVÁRAŤ – zákon č. 54/2019 Z. z. – Spolu proti korupcii](#)
- elektronicky na adresu spoluprotikorupcii@ndsas.sk.

V prípade zistenia korupčného správania zamestnanca a jeho následného dokázania, bude zamestnanec čeliť disciplinárnemu konaniu a okamžitému skončeniu pracovného pomeru a zároveň na neho môže byť podané trestné oznámenie.

SWOT analýza súčasného stavu

Cieľom analýzy silných a slabých stránok riešenia protikorupčnej problematiky je na základe východiskových situácií správne určiť smerovanie opatrení protikorupčného programu v podmienkach Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. tak, aby ich plnenie vychádzalo z konkrétnych skúseností a z aktuálnych možností spoločnosti.

a) Silné stránky (Strengths)

1. Záujem spoločnosti ako celku bojovať proti korupcii.
2. Existujúce formálne administratívne štruktúry na boj proti korupcii a podporu protikorupčnej prevencie.
3. Záujem zamestnancov a orgánov spoločnosti podieľať sa na zlepšovaní situácie a znižovaní priestoru pre korupčné správanie.
4. Dostupnosť mediálnych prostriedkov všetkých druhov, najmä prostriedkov IT, ktoré pomáhajú pri rýchlom šírení informácií o korupcii a kampaní na zvyšovanie protikorupčného povedomia.
5. Spoločnosť podniká konkrétne kroky v oblasti modernizácie podnikania, ktoré pomôžu zlepšiť protikorupčné prostredie a zlepšiť čestné podnikateľské prostredie, či už v oblasti verejného obstarávania, alebo v oblasti prevádzky.
6. Právne predpisy Slovenskej republiky ako aj interné predpisy NDS podporujú protikorupčné úsilie vrátane ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti.
7. Intenzívna spolupráca s Ministerstvom dopravy a výstavby SR a inými orgánmi verejnej správy pri výmene skúseností a dobrej praxe v oblasti boja proti korupcii a protikorupčnej prevencie.

b) Slabé stránky (Weaknesses)

1. Rozsiahlosť a členenie spoločnosti, veľké množstvo úloh a rozsiahlosť agendy jednotlivých zložiek NDS
2. Nízky odrádzajúci účinok postihov za odhalenú korupciu.
3. Formalizmus pri podpore morálnej integrity a uplatňovaní etických pravidiel a morálnych zásad. Chápanie korupčného rizika u jednotlivcov je prevažne na teoretickej úrovni.
4. Existencia zlyhania ľudského faktora.
5. Chýbajúci funkčný interný systém, v ktorom by si zamestnanci vedeli overiť existenciu určitej zmluvy podľa predmetu tak, aby sa vyhli porušeniu zákona o verejnom obstarávaní, že na ten istý predmet zmluvy jestvujú dve zmluvy.

c) Príležitosti (Opportunities)

1. Existujúce prostredie podporujúce boj proti korupcii.
2. Zapájanie vrcholových predstaviteľov NDS, jednotlivých riaditeľov úsekov a zamestnancov do protikorupčných aktivít.
3. Zlepšujúce sa možnosti kontroly verejného obstarávania, uzatvárania zmlúv a iných procesov vo vnútri spoločnosti pomocou dostupných IT technológií. Urýchľovanie výmeny informácií medzi úsekmi ohľadom výhodnosti alebo nevýhodnosti uzatvorených kontraktov a súčasne aj výmeny skúseností o korupcii, boji proti nej vo vnútri spoločnosti.

4. Partnerská spolupráca, výmena skúseností a dobrej praxe v oblasti protikorupčnej prevencie a boja proti korupcii s Ministerstvom dopravy a výstavby SR a inými orgánmi verejnej správy.
5. Vytvorenie protikorupčných opatrení na efektívnu ochranu oznamovateľov.
6. Podpora vypracovania a vykonávania protikorupčného programu zohľadňujúceho špecifiká so zreteľom na osobitosti, priority a potreby NDS.
7. Prijatie Etického kódexu Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s.

d) Ohrozenia z okolitého prostredia (Threats)

1. Zo strany verejnosti je stále vysoká miera tolerancie drobnej korupcie, vrátane administratívnej.
2. Nízka ochota verejnosti, vrátane podnikateľov, oznamovať korupciu z dôvodu neistoty spôsobenej obavou z odvetných krokov.
3. Možnosť účasti vzájomne prepojených spoločností vo verejnom obstarávaní.
4. Zdokonaľovanie korupčných schém v podnikateľskom sektore v EU a na Slovenskom trhu, možnosť vzájomných dohôd medzi podnikateľmi.
5. Nejasné vymedzenie niektorých pojmov, ako napr. korupcia, klientelizmus, verejný záujem v právnom poriadku SR, umožňuje zneužiť široké uplatnenie výkladu na základe vlastnej úvahy.
6. Z dôvodu plnenia úloh NDS, ktoré sú prevažne úlohami zabezpečujúcimi bezpečnosť a zjazdnosť na cestách je NDS častokrát v časovej tiesni z dôvodov preťahov, spôsobených procesmi pri verejnom obstarávaní, ktorých časový rámec nevie NDS dopredu predpokladať, čo dáva priestor podnikateľskému prostrediu na zneužívanie podnikateľského prostredia vo svoj prospech.

Právne predpisy

Trestnoprávny dohovor o korupcii (oznámenie č. 375/2002 Z. z.) platný pre SR od 1. júla 2002

Jeden z dohovorov Rady Európy, ktorý reaguje na problémy spojené s korupciou národných i zahraničných verejných činiteľov, členov národných i zahraničných zastupiteľských orgánov, s korupciou v súkromnom sektore, úradníkov medzinárodných organizácií, parlamentných zhromaždení, sudcov a úradníkov medzinárodných súdov, s legalizáciou príjmov z trestných činov úplatkárstva i s účtovnými trestnými činmi spojenými s korupciou.

Dohovor OSN proti korupcii, prijatý 31.októbra 2003 v New Yorku, platný pre SR od 1. júla 2006, (oznámenie č. 434/2006 Z. z.)

Dohovor, ktorého cieľom je presadzovať a posilňovať protikorupčné opatrenia, podporovať medzinárodnú spoluprácu aj pri vracaní majetku, poskytovať technickú pomoc. Signatári sa zaväzujú prijať účinnú a koordinovanú protikorupčnú politiku, zabezpečiť existenciu príslušných protikorupčných orgánov, etické kódexy pre verejných činiteľov, systémov ich prijímania, vhodných systémov verejného obstarávania založených na základe princípov transparentnosti, férovej súťaži a objektivity.

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon upravuje hmotnoprávne ustanovenia týkajúce sa korupcie vo viacerých hlavách osobitnej časti.

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov

Trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov

Tento zákon sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

Zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov

Tento zákon upravuje v oblasti systému riadenia a kontroly prostriedkov poskytovaných z fondov Európskej únie a prostriedkov štátneho rozpočtu určených na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie (ďalej len „pomoc“) a prostriedkov poskytovaných z fondov Európskej únie a prostriedkov štátneho rozpočtu určených na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie (ďalej len „podpora“) pre programové obdobie 2007 - 2013 a poskytovanie podpory podľa osobitného predpisu a v oblasti ochrany finančných záujmov Európskej únie.

Zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Tento zákon upravuje základy trestnej zodpovednosti právnických osôb, druhy trestov, ich ukládanie a trestné konanie proti právnickým osobám. Trestný čin právnickej osoby je spáchaný, ak je spáchaný v jej prospech, v jej mene, v rámci jej činnosti alebo jej prostredníctvom. Medzi trestné činy právnických osôb na účely tohto zákona boli zahrnuté aj trestné činy korupcie a to prijímanie úplatku podľa § 328 až § 330, podplácanie podľa § 332 až § 334 a nepriama korupcia podľa § 336.

Zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Tento zákon (tzv. protischránkový zákon) je jeden z nástrojov na celospoločenskú kontrolu nakladania s verejnými zdrojmi. Jeho cieľom je zvýšiť transparentnosť vzťahov medzi verejným a súkromným sektorom. Podľa zákona sa preverujú a zverejňujú skutoční vlastníci subjektov, ktorí so štátom obchodujú. Zákon zaviedol register partnerov verejného sektora, povinne sa zapisujú do neho koneční vlastníci firiem, známi ako koneční užívatelia výhod, s ktorými môže štát obchodovať a uzatvárať zmluvy. Svojim zápisom tieto spoločnosti odkryjú svoju vlastnícku štruktúru až na úroveň konečného užívateľa výhod, čím by sa malo predísť uzatváraniu zmlúv so schránkovými firmami.

Zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Tento zákon upravuje podmienky poskytnutia ochrany osobám v pracovnoprávnom vzťahu v súvislosti s oznamovaním kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti,

práva a povinnosti osôb pri oznamovaní protispoločenskej činnosti a zriadenie pôsobnosti Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Tento zákon upravuje zadávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, zákaziek na poskytnutie služieb, súťaž návrhov, zadávanie koncesíí na stavebné práce, zadávanie koncesíí na služby a správu vo verejnom obstarávaní.

Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Tento zákon upravuje základné pravidlá ciele a spôsob vykonávania finančnej kontroly a auditu.

Priority a ciele protikorupčného programu

Podľa protikorupčnej stratégie NDS je **hlavným cieľom** zmenšiť a odstrániť priestor a príležitosti pre korupciu vo všetkých oblastiach nakladania s verejnými prostriedkami, majetkom štátu a pri vykonávaní činností, v súlade s účelom, na ktorý bola založená a zároveň zvyšovať dôveryhodnosť NDS.

Priorita 1: Presadzovať a chrániť verejný záujem, verejné prostredie prostredníctvom znižovania priestoru a príležitostí pre korupciu a zároveň eliminovať korupciu už v počiatku jej vzniku povinnosťou dodržiavať súhrn morálnych požiadaviek obsiahnutých v Etickom kódexe NDS

Ciele:

1. Vytvoriť bezpečné a morálne prostredie, v ktorom sa zdôrazňujú základné princípy a ideály podporujúce ochranu verejného záujmu, poctivý obchodný styk, a v ktorom sa odmieta akékoľvek korupčné konanie.
2. Identifikovať a odstraňovať korupčné riziká vrátane odhaľovania korupčných schém a zlepšiť povedomie o korupčných rizikách.
3. Prijatím a oboznámením zamestnancov s etickým kódexom eliminovať akékoľvek správanie, ktoré by mohlo viesť ku korupčnému správaniu, resp. etickým kódexom vymedziť základné princípy dodržiavaním ktorých sa predchádza korupčnému správaniu.
4. Zvyšovaním povedomia o korupcii aktivizovať protikorupčné správanie a konanie zamestnancov.
5. Zlepšiť podmienky na nahlasovanie podozrení z korupcie, ktoré nevyvoláva obavy z odvetných opatrení.
6. Zaviesť a uplatňovať účinné pravidlá na zamedzenie konfliktu záujmov.
7. Zvýšiť povedomie verejnosti o možnostiach ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti so zameraním na oznamovanie korupcie.
8. Zmenšiť a odstrániť korupčné riziká pri nakladaní s dotáciami, pri využívaní prostriedkov z fondov EÚ a v oblasti verejného obstarávania.
9. Dôsledne uplatňovať zodpovednosť za korupciu a zintenzívniť protikorupčnú prevenciu.
10. Zmenšiť možnosť jednotlivých zamestnancov rozhodovať na základe vlastnej úvahy a eliminovať zistené možnosti rozhodovať na základe svojvôle.
11. Prostredníctvom spravodlivého odmeňovania, úmerného zodpovednosti zamestnancov znižovať korupčné riziká.

Očakávané dosiahnuté výsledky:

- verejnosť zreteľne vníma, že zamestnanci NDS dôsledne dodržiavajú zásady právneho štátu a etické normy,
- zamestnanci NDS spoločne vytvárajú bezpečnú a morálnu firemnú kultúru, v ktorej odmietajú akúkoľvek formu korupcie,
- v konaní zamestnancov NDS sa neprejavujú náznaky svojvôle, zneužívania postavenia, právomocí ani vplyvu,

- príslušné organizačné zložky NDS vykonávajú analýzu dôveryhodnosti spoločností, s ktorými vstupujú do obchodných vzťahov,
- nahlasovanie podozrení z korupcie a nekalej činnosti nevyvoláva obavy z odvetných opatrení,

Priorita 2: Zlepšiť kvalitu legislatívneho a právneho prostredia

Ciele:

1. na základe monitorovania a vyhodnotenia korupčných rizík odstrániť z interných predpisov platných pre zamestnancov NDS medzery a formulácie, ktoré vytvárajú priestor pre vznik korupčných rizík,
2. zvýšiť transparentnosť a efektívnosť presadzovania práva ako základu právnej istoty vydávaním interných predpisov, ktoré poskytujú usmernenie a výklad právnych predpisov smerom do vnútra spoločnosti a zároveň dôsledné oboznamovanie zamestnancov s týmito predpismi,
3. presadzovať v aplikačnej praxi kritérium morálnej integrity ako jednu zo základných podmienok na vymenovanie do riadiacich funkcií.

Očakávané dosiahnuté výsledky:

- nastavenie procesov prostredníctvom interných predpisov tak, aby nedochádzalo k možnosti korupcie počas týchto procesov,
- zavedením smernice „Protikorupčný program a riešenie oznámení protispoločenskej činnosti v podmienkach Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s.“ sa zefektívňuje systém oznamovania a nestrannosti pri oznamovaní korupcie a je poskytnutá väčšia právna istota.

Priorita 3: Zlepšiť podmienky na podnikanie.

Ciele:

1. Zmenšiť nepriaznivý vplyv korupčných rizík na podnikanie a investovanie v NDS.
2. Posilniť dôveryhodnosť, transparentnosť a predvídateľnosť v právnych a hospodárskych vzťahoch s dodávateľmi.

Očakávané dosiahnuté výsledky:

- NDS má záujem dlhodobo znižovať príležitosti pre korupciu,
- spoločnosti a podnikateľské subjekty súťažia bez obáv z narušenia rovnosti podmienok,

- zavedením protikorupčného dodatku do zmlúv sa predchádza korupčnému konaniu,
- zamestnanci NDS konajú v styku s podnikateľskými subjektmi efektívne, transparentne, korektne a nezapríčiňujú prierahy,

Prijaté protikorupčné opatrenia

NDS má prijatý súbor opatrení na zamedzenie korupčného rizika a inej protispoločenskej činnosti. NDS prijala etický kódex, ktorý je súborom morálnych pravidiel, podľa ktorých sa majú riadiť, zamestnanci, členovia orgánov, ako aj tretie strany spolupracujúce s NDS.

1. Interné predpisy NDS

Prijaté interné predpisy zamedzujú vytváraniu korupčného rizika vo vnútri spoločnosti, nakoľko určujú právomoc a zodpovednosť príslušných zamestnancov, sú v nich obsiahnuté jednotlivé korupčné riziká a ciele opatrení.

Internými predpismi NDS, ktoré prispievajú k boji proti korupcii sú najmä:

- *„Riešenie oznámení protispoločenskej činnosti a postup pri porušení etického kódexu v podmienkach NDS, a. s.”* rieši oznamovanie protispoločenskej činnosti a korupcie,
- *smernica „Verejné obstarávanie v podmienkach Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s.”* – je vypracovaná v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a ustanovuje pravidlá a postupy verejného obstarávania používané organizačnými zložkami NDS, upravuje pôsobnosť, práva, povinnosti a zodpovednosť organizačných zložiek a jej zamestnancov,
- *smernica „Riadenie oprávnení v rámci Komplexného informačného systému”* – určuje postup organizačných zložiek NDS pri riadení oprávnení zadefinovaných v rámci Kompetenčnej matice upravujúcich vstup a možnosti použitia informačných systémov v zmysle platných právnych predpisov týkajúcich sa informačnej bezpečnosti a definuje postup pri pridelení, zmenách a odobrati oprávnení a upravuje spôsob ich uchovávaní a sledovania histórie opatrení,
- *smernica „Kontrolná činnosť v Národnej diaľničnej spoločnosti, a .s.”* – ustanovuje základné ciele, pravidlá a postup vykonávania činnosti odboru vnútornej kontroly a riadenia rizík, ako súčasť systému riadenia zabezpečujúceho dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov spoločnosti,
- *smernica „Finančná kontrola v podmienkach Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s.”*
- *smernica „Nakladanie s prebytočným a neupotrebitelným majetkom v podmienkach Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s.”* - jednotným spôsobom upravuje práva, povinnosti, zodpovednosť, administratívne a procesné postupy organizačných zložiek NDS,
- *Pracovný poriadok NDS.*

2. Opatrenia na eliminovanie zlyhania ľudského faktora

NDS stanovuje svojim zamestnancom viacero povinností pri predchádzaní a zamedzení korupcie, napr. zamestnanci sú povinní:

- oboznámiť sa s príslušnými internými predpismi NDS a dodržiavať ich,
- dodržiavať Etický kódex NDS,
- dodržiavať právne predpisy a ostatné predpisy vzťahujúce sa na prácu nimi vykonávanú, ak boli s nimi riadne oboznámení;
- dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, platné zákony Slovenskej republiky, ostatné všeobecne záväzné právne predpisy a platné interné predpisy NDS a uplatňovať ich podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, rešpektovať a chrániť ľudskú dôstojnosť a ľudské práva;
- konať a rozhodovať nestranne a zdržať sa pri vykonávaní práce všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nestrannosť a objektívnosť konania a rozhodovania, a pod;
- vedúci zamestnanci sú povinní rozvíjať preventívnu protikorupčnú taktiku, zabezpečovať transparentné informovanie a vzdelávanie zamestnancov pri presadzovaní protikorupčného programu a etického kódexu.

Zároveň NDS považuje za neprijateľné akékoľvek formy podstatného porušenia pracovného poriadku, spočívajúce okrem iného v rozkrádaní a inom zneužívaní majetku NDS, v akýchkoľvek majetkových a morálnych deliktoch na pracovisku a iných porušeníach vyplývajúcich z Etického kódexu NDS.

3. Zverejňovanie zmlúv, objednávok, faktúr a zákaziek s nízkou hodnotou

NDS zverejňuje zmluvy, objednávky, faktúry a zákazky s nízkou hodnotou na webovom sídle spoločnosti a v Centrálnom registri zmlúv. Uvedené zabezpečuje transparentné a hospodárne nakladanie s verejnými prostriedkami a verejným majetkom. Verejná kontrola využívania verejných financií prispieva k efektívnemu a hospodárnemu využívaniu verejných prostriedkov.

4. Verejné obstarávanie

NDS pri verejnom obstarávaní deklaruje základné princípy verejného obstarávania, a to:

- princíp rovnakého zaobchádzania,
- princíp nediskriminácie uchádzačov a záujemcov,
- princíp transparentnosti,
- princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Dodržiavaním týchto princíпов a správnym a kvalifikovaným nastavením súťažných podkladov sa NDS snaží zamedziť vytváraniu priestoru pre korupčné správanie zamestnancov, ale aj uchádzačov vo verejných súťažiach. NDS ako verejný obstarávateľ v súčasnosti používa pri nadlimitných a podlimitných zákazkách výlučne

elektronickú komunikáciu prostredníctvom systému JOSEPHINE, ktorý zaznamenáva kompletnú komunikáciu medzi verejným obstarávateľom a uchádzačmi. Zákazky s nízkou hodnotou podliehajú režimu niekoľko stupňového schvaľovania a evidencie s cieľom minimalizovať korupčné riziko najmä formou zlyhania ľudského faktora.

NDS prijala opatrenia, pri obstarávaní zákaziek s nízkou hodnotou, a to najmä:

1. zákazky s nízkou hodnotou, sú v zmysle Smernice o verejnom obstarávaní evidované a posudzované na odbore verejného obstarávania. Každý úsek, ktorý má požiadavku na zákazku s nízkou hodnotou je povinný ju zaslať v písomnej forme na mailovú adresu určenú len pre potreby zasielania týchto požiadaviek za účelom vyhodnotenia ich súladu s plánom verejného obstarávania,
2. prieskum trhu potrebný k výpočtu predpokladanej hodnoty zákazky sa realizuje z anonymnej e-mailovej adresy, z dôvodu eliminácie dohľadania konkrétneho zamestnanca a jeho prípadného ovplyvňovania uchádzačmi.

Prevádzkový úsek prijal z dôvodu ľahšieho výkladu pre všetky svoje odbory, oddelenia, strediská správy a údržby diaľnic a strediská správy a údržby rýchlostných ciest „Manuál pre zadávanie zákaziek s nízkou hodnotou v podmienkach prevádzkového úseku NDS“.

NDS si týmito opatreniami kladie za cieľ eliminovať riziká v procese verejného obstarávania najmä predchádzaním zlyhania ľudského faktora vytvorením pracovných skupín, kde činnosťou pracovnej skupiny dochádza k viacúsekovej kontrole a vytvoreniu takých súťažných podkladov, ktoré by mali zamedzovať zvýhodňovaniu konkrétneho subjektu. Evidenciou všetkých zákaziek (nadlimitných, podlimitných a zákaziek s nízkou hodnotou) v pláne verejného obstarávania, schváleného predstavenstvom spoločnosti eliminovať nedovolené delenie alebo spájanie zákaziek.

5. Hospodárenie s finančnými prostriedkami

NDS pri nakladaní s majetkom spoločnosti postupuje v súlade so zákonom č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov, najmä dodržiavaním efektívnosti, hospodárnosti, účinnosti a účelnosti nakladania s finančnými prostriedkami a zabezpečením kontroly. Nakoľko boli kontrolami v NDS identifikované viaceré riziká a porušenia pri základnej finančnej kontrole, orgány spoločnosti si dali za úlohu v priebehu roku 2022 eliminovať všetky riziká a prijať opatrenia na ich elimináciu vytvorením novej internej smernice o základnej finančnej kontrole.

6. Informovanosť a odborná znalosť zamestnancov

NDS zabezpečuje informovanosť a odbornú znalosť zamestnancov účasťou na školeniach, odborných výkladoch. NDS kladie vysoký dôraz na to, aby každý novoprijatý zamestnanec bol preukázateľne poučený o svojich právach a povinnostiach a bol oboznámený so všetkými internými predpismi NDS.

7. Kontrolná činnosť

NDS vypracováva každoročne plán kontrolnej činnosti odborom vnútornej kontroly a riadenia rizík na príslušný kalendárny rok. V prípade, ak odbor vnútornej kontroly a riadenia rizík pri svojej činnosti identifikuje akékoľvek porušenie etického kódexu alebo iné porušenie, ktoré by vykazovalo znaky korupčného správania, ihneď informuje Radu koordinátorov protikorupčnej prevencie a Etickú radu.

Rada koordinátorov protikorupčnej prevencie, pozostáva z protikorupčných koordinátorov (zástupcov za jednotlivé úseky, menovaných predstavenstvom spoločnosti), ktorých úlohou je monitorovanie, nahlasovanie rizík Rade koordinátorov protikorupčnej prevencie. Úlohou Rady koordinátorov je v spolupráci s Etickou radou a Zodpovednou osobu za protikorupčnú činnosť vyhodnocovať a podávať návrhy predstavenstvu spoločnosti na prijatie opatrení na elimináciu rizík korupcie v spoločnosti.

Očakávaným výsledkom protikorupčných opatrení je dodržiavanie cieľov a priorít zo strany NDS, jej organizačných zložiek a zamestnancov v zmysle platných právnych noriem a interných predpisov spoločnosti na základe uznesenia vlády SR č. 585/2018 z 12.12.2018, ktorým bola schválená Protikorupčná politika SR na roky 2019 – 2023. NDS zastáva názor, že je dôležitejšie korupcii predchádzať, ako následne riešiť následky korupcie.

Spôsob monitorovania a vyhodnocovania vykonávaných opatrení

NDS monitoruje a vyhodnocuje vykonávané opatrenia na základe pravdivých informácií a to tak, aby sa uistila o dosiahnutí protikorupčných cieľov formou:

- zaznamenávanie a vedenie spisového materiálu k všetkým oznámeniam o protispoločenskej činnosti podaných zodpovednej osobe NDS,
- prieskumu medzi zamestnancami na zistenie informácií do akej miery sú oboznámení s protikorupčným programom NDS,
- kontrol vykonávaných na základe plánu kontrol alebo na základe podnetu,
- vyhodnotenia správ od kontrolných orgánov (audit, NKÚ SR, MDV SR, MF SR,...),
- každoročného vypracovania zoznamu (potenciálnych) korupčných rizík protikorupčnými koordinátormi,
- vyhodnocovania informácií o žiadostiach vybavovaných v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

Protikorupčný koordinátor vypracujú zoznam korupčných rizík s identifikovaním ich významnosti, doplnia opatrenia na ich elimináciu, určia kontrolný termín na plnenie prijatých opatrení a zamestnanca alebo úsek zodpovedný za ich plnenie, a to najneskôr do 31.01. príslušného roku. V prípade, ak niektorý úsek identifikuje nové naliehavé korupčné riziko vypracuje aktualizáciu bezodkladne.

Naliehavým korupčným rizikom sa rozumie prípad, kedy je proces v podmienkach NDS nastavený tak, že v dôsledku jeho nedostatkov, ako je napr. nedostatočná úprava v interných predpisoch, nejasne stanovená zodpovednosť alebo kompetencie, prípadne NDS začne vykonávať novú činnosť, ktorej proces nie je upravený, následkom čoho vzniká pravidelne priestor pre korupčné správanie. Pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností, vyššie uvedené príklady nepredstavujú vyčerpávajúce konečné ukazovatele interného alebo externého prostredia NDS s poukazom na naliehavé korupčné riziko.

NDS vyhodnocuje účinnosť prijatých opatrení priebežne ale vždy v celkovej správe o plnení protikorupčných opatrení, o čom podáva zodpovedná osoba jedenkrát za rok, vždy najneskôr do 31.03. príslušného roku, správu predstavenstvu za predchádzajúci kalendárny rok. Túto správu následne zasiela vždy do 30.04. kalendárneho roku na MDV SR.

Protikorupčné opatrenie	Počet identifikovaných rizík v interných predpisoch s dôrazom na protikorupčnú činnosť	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Interné predpisy NDS			

Protikorupčné opatrenie	Počet zistených porušení povinností zamestnancov s dôrazom na protikorupčnú činnosť	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Opatrenia na eliminovanie zlyhania ľudského faktora			

Protikorupčné opatrenie	Počet zistených nezverejnených zmlúv, objednávok, faktúr a zákaziek s nízkou hodnotou	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Zverejňovanie zmlúv, objednávok, faktúr a zákaziek s nízkou hodnotou			

Protikorupčné opatrenie	Počet porušení	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Komunikácia pri nadlimitných a podlimitných zákazkách výhradne prostredníctvom systému JOSEPHINE			

Protikorupčné opatrenie	Počet školení	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Pravidelné preškolenie zamestnancov k procesom verejného obstarávania			

Protikorupčné opatrenie	Počet porušení postupe obstarávania	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Obstarávanie zákaziek s nízkou hodnotou			

Protikorupčné opatrenie	Počet porušení	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Interná smernica: Verejné obstarávanie v podmienkach Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s.			

Protikorupčné opatrenie	Počet zistených porušení pri nakladaní s finančnými prostriedkami	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Hospodárenie s finančnými prostriedkami			

Protikorupčné opatrenie	Počet zistených porušení pri základnej finančnej kontrole	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Porušenie smernice o základnej finančnej kontrole			

Protikorupčné opatrenie	Počet zamestnancov, u ktorých bola zistená neznalosť práv a povinností vyplývajúcich z interných predpisov	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Informovanosť a odborná znalosť zamestnancov			

Protikorupčné opatrenie	Počet zistených porušení vnútornej a riadenia rizík svojej kontrolnej činnosti odborm kontrolnej	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Kontrolná činnosť			

Protikorupčné opatrenie	Porušenia vytknuté inými orgánmi	Prijaté opatrenia	Vyhodnotenie účinnosti a efektívnosti
Kontrolná činnosť iných orgánov			